

SVENLJUNGA
KOMMUN

plan

Biblioteksplan 2026-2030

Beslutat av	Samhällsbyggnadsnämnden
Beslutandedatum	2026-10-01
Ansvarig	Kulturchef
Revideras	Vid behov
Följas upp	Årligen

Innehållsförteckning

Inledning	3
Biblioteksverksamhetens uppdrag	3
Beskrivning av biblioteksverksamheten i Svenljunga kommun	4
Samarbeten	5
Strategiska utvecklingsområden	6
Vidgat deltagande	6
Läsfrämjande	7
Konstnärligt skapande	7
Samverkan och synergi	8
Digitalisering	9

Inledning

Svenljunga kommuns biblioteksplan gäller för den kommunala folkbiblioteksverksamheten och syftar till att ta tillvara och utveckla den under planperioden.

Biblioteksplanen utgår ifrån artikel 19 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, barnkonventionslagen, UNESCO:s skol- och folkbiblioteksmanifest, Nationell biblioteksstrategi, bibliotekslagen, Regional biblioteksplan Västra Götaland 2024-2027, Kulturplan Boråsregionen 2024-2027 samt vision och mål för Svenljunga kommun.

Biblioteksplanen för Svenljunga kommun följs upp årligen och kopplas till verksamheten genom mål och redovisning i rapportsystemet Hypergene.

Skolbiblioteksverksamheten regleras i en särskild plan för skolbiblioteken (antagen i Barn- och utbildningsnämnden 2026-03-31, §47).

Biblioteksverksamhetens uppdrag

Redan i regeringsformen §2 uppmärksammas den enskilde medborgarens rätt till kultur:

”Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten.”

Bibliotekets ändamål formuleras i bibliotekslagen (2013:801 § 2):

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.”

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

Bibliotekslagen definierar de prioriterade målgrupper som barn och unga, personer med funktionsnedsättningar, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska.

Unescos skol- och folkbiblioteksmanifest betonar att folk- och skolbibliotekens uppgift är att främja utbildning, kultur, information, läs- och skrivkunnighet och förmågan att söka information. Tillgången till information är en förutsättning för ett medborgaransvar och för delaktighet i ett demokratiskt samhälle.

Beskrivning av biblioteksverksamheten i Svenljunga kommun

Biblioteksverksamheten i Svenljunga kommun består av huvudbiblioteket i Svenljunga med tillhörande mobila verksamhet samt skolbiblioteket som utgår från Mogaskolan.

Folk- och skolbibliotek har delvis olika uppdrag och förutsättningar, lyder under delvis olika lagar och är i Svenljunga organiserade i olika förvaltningar.

Folkbiblioteksverksamheten består av huvudbiblioteket i Svenljunga tätort, en mobil verksamhet (bokbilen Hjulius) samt det digitala utbudet. Verksamheten styrs av Samhällsbyggnadsnämnden och är placerad i Samhällsbyggnadsförvaltningen och Kulturenheten.

Huvudbiblioteket är normalt öppet 6 dagar/vecka och 40 timmar/vecka. Bokbilen Hjulius, en mindre bokbuss som får köras på B-körkort, åker ut 3 dagar/vecka och besöker runt 30 hållplatser i alla delar av kommunen under en tvåveckors turlista. Den serverar både allmänheten och förskolorna utanför tätorten. Utöver de ordinarie turerna besöker bokbilen även de kommunala fritidshemmen samt förskolorna i tätorten återkommande men med längre intervaller. Bokbilen används också vid tillfälliga arrangemang och aktiviteter och kör extraturer under loven.

Personalresursen består av 4,425 tjänster: fördelat på bibliotekarier 3,8 tjänster, fritidsledare 0,5 tjänst samt biblioteksassistent 0,125 tjänst. Utav dessa är 0,8 barnbibliotekarietjänst. Fritidsledare arbetar huvudsakligen med barn och unga. Biblioteksverksamheten leds av kulturchef (delad tjänst: 0,5 chef + 0,5 bibliotekarie).

Utöver det sedvanliga bibliotekariearbetet har alla tjänster någon särskild inriktning: prioriterade målgrupper, läsfrämjande, medieinköp, system och IT. Alla bibliotekarier tjänstgör i biblioteket och flera turas om att köra bokbilen.

Programverksamheten är en viktig del av bibliotekets utbud och erbjuder arrangemang och aktiviteter såsom Bokstart, teknisksupport, författarbesök, sagostunder, biblioterapi, Shared Reading, föreläsningar och möjlighet till eget skapande. Merparten av aktiviteterna vänder sig till barn och unga.

Skolbiblioteksverksamheten är inriktad på grundskolan, årskurs F till 9. Ansvaret för skolbiblioteksverksamheten ligger hos Barn- och utbildningsnämnden med tillhörande förvaltning. Skolbiblioteksverksamheten beskrivs i och styrs av skolbiblioteksplanen.

I Svenljunga finns inget kommunalt gymnasium, däremot en regional naturbruksskola med ett skolbibliotek i egen regi.

Förskolorna i Svenljunga, såväl kommunala som privata, får biblioteksservice genom folkbiblioteket. De förskolor som finns i tätorten besöker huvudbiblioteket samt får några gånger per termin besök av bokbilen. Förskolorna utanför tätorten får besök av bokbilen var annan eller var fjärde vecka. Alla kommunala förskolor har hallbibliotek som organiseras av folkbiblioteket.

Den kommunala vuxenutbildningen i Svenljunga/Lärcentrum har inget eget bibliotek men kan besöka folkbiblioteket. SFI har ett samarbete med folkbiblioteket och besöker mer eller mindre regelbundet biblioteket.

Inom Socialförvaltningens område stöttar folkbiblioteket kommunens invånare som har behov av särskild service, såsom personer med funktionsnedsättning och synskada. "Boken kommer" innebär möjlighet att få medieleverans till hemmet. Talböcker ger möjlighet att få inläst litteratur till hemmet genom postleverans eller genom digital tjänst.

Samarbeten

Samarbete och samverkan är en viktig grund för biblioteken, vilket även betonas i bibliotekslagen.

Knallebiblioteken är en numera etablerad delregional samverkan mellan de åtta folkbiblioteken i Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Grunden är ett gemensamt bibliotekssystem med tillhörande katalog och webbplats. Samverkan erbjuder våra användare ett gemensamt lånekort, ett rikare medieutbud och möjlighet att låna och lämna på valfritt bibliotek inom Knallebiblioteken. Internt ger det också stora fördelar såsom samordningsvinster rent ekonomiskt, gemensam kompetensutveckling och större kollegialt nätverk, möjlighet att dela specialistkompetenser med mera.

Den regionala biblioteksverksamheten i Västra Götaland är en viktig samverkanspart som erbjuder fortbildning, nätverk och processtöd inom biblioteksområdet. Regionen administrerar även våra boktransporter, som är en viktig grundläggande del i Knallebibliotekens samverkan.

Kommunala samarbeten har stor betydelse för biblioteksverksamheten. Biblioteket samarbetar med olika aktörer från civilsamhället, såsom studieförbund, hembygds- och kulturföreningar samt organisationer. I den kommunala verksamheten finns

många givande samarbeten med familjecentralen, BUS (barn och unga i Svenljunga), folkhälsan, seniorverksamheten med flera.

Strategiska utvecklingsområden

Svenljunga har valt att följa planuppläget från den regionala biblioteksplanen med strategiska utvecklingsområden. Vi särskiljer oss genom att inte ta upp punkten internationalisering. Detta har vi valt då det inte är ett prioriterat område för vår verksamhet.

Vidgat deltagande

Svenljunga bibliotek ska vara till för alla och ge likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap. Biblioteket ska vara en demokratisk arena och en öppen mötesplats för samtal, lärande, delaktighet och gemenskap.

Vidgat deltagande innebär att biblioteket aktivt arbetar för att undanröja hinder och nå människor med olika förutsättningar och behov. Särskilt fokus riktas mot barn och unga, nationella minoriteter, personer med funktionsnedsättning samt personer med annat modersmål än svenska. Barn och ungas rätt till delaktighet och inflytande ska genomsyra verksamheten i enlighet med barnkonventionen.

Biblioteket ska bidra till ökad medie- och informationskunnighet (MIK), stärkt demokratisk delaktighet och ett inkluderande samhälle. Genom tillgängliga och uppsökande arbetssätt ska biblioteket finnas nära invånarna i hela kommunen och bidra till att motverka ensamhet och socialt utanförskap.

Vårt fokus under planperioden är att

- Öka delaktigheten och möjligheten att påverka verksamheten för barn och unga.
- Öka tillgängligheten till biblioteksverksamheten (undersöka utökade öppettider och hållplatser samt möjlighet till Meröppet).
- Fortsätta utveckla hur vi stöttar våra invånare att bli goda demokratiska medborgare samt vara en självklar arena för såväl nationella val som EU-val.
- Arbeta för att nå ut med biblioteksverksamheten till fler användare.

Läsfrämjande

Svenljunga bibliotek ska främja läsning och stärka invånarnas möjligheter att utveckla språk, läsförmåga och lust till läsning. Särskilt fokus ska riktas mot barn och unga. Genom ett starkt läsfrämjande arbete vill biblioteket bidra till att barn och unga rustas för framtiden och får förutsättningar att vara aktiva och demokratiska samhällsmedborgare.

Arbetet ska också särskilt uppmärksamma personer med annat modersmål än svenska och personer som av olika skäl har svårt att tillgodogöra sig tryckt text. Biblioteket ska erbjuda ett brett och varierat utbud av medier och läsfrämjande aktiviteter som möter olika behov, förutsättningar och sätt att läsa.

Det läsfrämjande arbetet ska finnas nära invånarna och bedrivas både i och utanför bibliotekets lokaler. Genom samverkan inom kommunen och med civilsamhället skapas fler möjligheter att nå barn, unga och andra prioriterade målgrupper.

Vårt fokus under planperioden är att

- Erbjuder ett attraktivt utbud av litteratur och medier för alla åldrar.
- Stärker möjligheterna för våra prioriterade målgrupper att påverka och ha större delaktighet i utbudet.
- Stärker det läsfrämjande arbetet både i och utanför vår egna verksamhet.
- Undersöker hur lokalerna kan anpassas i läsfrämjande syfte.
- Vidareutvecklar samverkan med andra aktörer för att tidigt främja barns språk- och läsutveckling samt stärka föräldrars och andra vuxnas möjligheter att stötta den processen.

Konstnärligt skapande

Svenljunga bibliotek ska vara en plats där människor inte bara tar del av kultur utan också får möjlighet att skapa, uttrycka sig och utveckla sitt eget skapande. Biblioteket ska främja litteraturens ställning och bidra till bildning, kreativitet och personligt växande.

Barn och unga är en särskilt viktig målgrupp. Genom att erbjuda möjligheter att prova olika konstnärliga uttrycksformer vill biblioteket stärka barns och ungas kreativitet, nyfikenhet och möjlighet att uttrycka sig. Skrivande och litterärt skapande är en central del av detta, men även andra konstformer ska ges utrymme.

Biblioteket ska vara en lågtröskelarena för skapande, där det är möjligt att delta utan krav på tidigare erfarenhet eller förkunskaper. Genom samverkan med andra aktörer inom kommunen, folkbildningen och civilsamhället kan biblioteket erbjuda ett bredare utbud och fler vägar till eget skapande.

Vårt fokus under planperioden är att

- Erbjud barn och unga möjligheter att prova och utvecklas i olika konstnärliga uttrycksformer samt ge dem ökad möjlighet i att påverka utbudet.
- Främja skrivande och litterärt skapande genom exempelvis skrivworkshops, författarbesök och novelltävlingar.
- Stärka samarbetet med studieförbund och andra folkbildningsaktörer för att bredda möjligheterna till eget skapande och lärande.
- Utveckla samverkan med andra kommunala verksamheter, föreningsliv och kulturskapare för att erbjuda fler former av konstnärligt skapande.
- Använda Knallebibliotekens samarbete för att utveckla och genomföra gemensamma skapande aktiviteter och ge barn och unga möjlighet att delta i aktiviteter över kommungränserna.

Samverkan och synergi

Svenljunga bibliotek ska utvecklas genom samverkan och skapa synergieffekter genom att förena bibliotekets resurser och kompetens med andra aktörers. Knallebiblioteken är en viktig plattform för samverkan, erfarenhetsutbyte och gemensam utveckling. Genom samarbetet kan biblioteken i Sjuhärad tillsammans utveckla verksamhet, kompetens och tjänster som stärker det lokala bibliotekets möjligheter och når fler invånare.

Biblioteket ska också vara en arena där kommunala verksamheter, föreningar, folkbildningsaktörer, kulturaktörer och andra organisationer kan möta invånare, synliggöra sin verksamhet och skapa nya sammanhang. Genom att vara en öppen och tillgänglig mötesplats kan biblioteket bidra till att olika initiativ och projekt når nya målgrupper.

Samverkan ska även bidra till social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Genom att dela resurser, återanvända och låna istället för att köpa samt skapa möjligheter för fler att ta del av kultur-, fritids- och samhällsliv kan biblioteket bidra till ett mer hållbart samhälle.

Vårt fokus under planperioden är att

- Utveckla samarbetet inom Knallebiblioteken genom gemensamma aktiviteter, projekt, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte.
- Stärka samverkan med övriga kommunala verksamheter, föreningsliv och andra lokala aktörer för att nå fler invånare och tillsammans skapa verksamhet som möter lokalsamhällets behov.
- Erbjuder biblioteket som arena för projekt och initiativ där andra aktörer kan synliggöra sin verksamhet och möta nya målgrupper.
- Utveckla biblioteket som en plattform för kultur, fritid och hållbara initiativ genom utlån av upplevelser och fritidsutrustning, med särskilt fokus på att skapa möjligheter för barn och unga att delta i och upptäcka nya aktiviteter.

Digitalisering

Svenljunga bibliotek ska bidra till digital delaktighet och stärka invånarnas möjligheter att använda informationsteknik för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i samhället och kulturlivet. Bibliotekets arbete utgår från bibliotekslagens uppdrag att öka kunskapen om informationsteknik och ska bidra till att minska det digitala utanförskapet.

Biblioteket ska vara en trygg och tillgänglig plats där invånare kan få stöd i att använda digitala tjänster och verktyg, oavsett tidigare kunskaper och erfarenheter. Samtidigt ska biblioteket ge möjlighet att upptäcka och prova ny teknik och nya digitala uttrycksformer.

Genom samverkan inom Knallebiblioteken ska bibliotekets digitala tjänster utvecklas och bli mer tillgängliga och användarvänliga. Biblioteket ska följa den digitala utvecklingen och aktivt ta tillvara nya möjligheter som stärker invånarnas tillgång till litteratur, information, kultur och samhällsservice.

Vårt fokus under planperioden är att

- Tillhandahålla publika datorer, internet och utskriftsmöjligheter som en del av bibliotekets grundläggande service.
- Stärka invånarnas digitala delaktighet genom teknisk support, individuell vägledning samt föreläsningar, workshops och andra aktiviteter som ökar den digitala kompetensen.
- Arbeta för att våra digitala tjänster ska vara tillgängliga, användarvänliga och anpassade efter invånarnas behov.

- Utveckla våra e-tjänster tillsammans med övriga Knallebibliotek och ta vara på möjligheterna med gemensamma digitala lösningar.
- Följa utvecklingen av den nationella e-bokstjänsten och andra nationella digitala biblioteksinitiativ och arbeta för att ta tillvara de möjligheter de skapar för kommunens invånare.